

ZAKON O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O DAVKU OD DOBIČKA OD ODSVOJITVE IZVEDENIH FINANČNIH INSTRUMENTOV

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Z Zakonom o davku od dobička od odsvojitve izvedenih finančnih instrumentov (Uradni list RS, št. 65/08; v nadaljnjem besedilu: ZDDOIFI), ki je začel veljati 15. julija 2008, je bila uvedena obdavčitev dobičkov, ki jih fizične osebe, rezidenti Republike Slovenije po zakonu, ki ureja dohodnino, dosegajo z odsvojitvijo izvedenih finančnih instrumentov in imajo vir v Republiki Sloveniji ali izven Republike Slovenije.

Pred sprejemom ZDDOIFI so bili dohodnine oproščeni dobički iz kapitala od odsvojitve premičnin (razen vrednostnih papirjev in investicijskih kuponov) in odsvojitve izvedenih finančnih instrumentov, razen dobička iz kapitala delojemalca, ki odsvoji pravico do nakupa delnic ali pravico do pridobitve drugega premoženja, pri čemer to ni vplivalo na davčno obveznost fizične osebe, ki je opravljala dejavnost. Na podlagi navedenega so bili dohodnine oproščeni le dobički od odsvojitve izvedenih finančnih instrumentov in ne morebitni dohodki druge vrste iz teh instrumentov. V skladu s 4. točko 96. člena Zakona o dohodnini so bili dohodnine prav tako oproščeni dobički iz kapitala, doseženi z odsvojitvijo dolžniških vrednostnih papirjev, medtem ko so bili dohodki, ki jih fizična oseba dosega iz takih papirjev v obliki obresti (ne glede na to v kakšni obliki jih dosega), obdavčeni kot obresti.

Cilj sprejema ZDDOIFI je bil zagotovitev večje davčne enakosti med različnimi vrstami finančnih naložb fizičnih oseb, kar izhaja iz načela, da naj bodo primerljivi dohodki približno enako obdavčeni. Zgodovinsko so namreč izvedeni finančni instrumenti in določeni strukturirani finančni instrumenti v primerjavi z drugimi oblikami naložb pomenili davčno ugodno naložbeno možnost, kar je prispevalo k izrazitemu povečevanju naložb gospodinjstev v izvedene oziroma strukturirane finančne instrumente. Kadar so bili ti izdani na posamezne delnice slovenskih blue-chipov in različne indekse, se je povečeval njihov vpliv na tečaje na Ljubljanski borzi oziroma volatilitnost na slovenskem kapitalskem trgu. Navedena davčno ugodna obravnava je bila s sprejemom ZDDOIFI odpravljena.

Za izvedene finančne instrumente se po 8. členu ZDDOIFI štejejo izvedeni finančni instrumenti po zakonu, ki ureja trg finančnih instrumentov, ter dolžniški vrednostni papirji, katerih donos se ne izplačuje v obliki unovčitve kuponov ali v obliki diskonta. Za izvedeni finančni instrument se ne štejejo izvedeni finančni instrumenti kot posli v zvezi z blagom kot osnovnim instrumentom, ki morajo biti poravnani z blagom. Po 9. členu ZDDOIFI se za odsvojitve izvedenega finančnega instrumenta šteje vsaka transakcija ali dogodek, zaradi katerega davčni zavezanec doseže izgubo ali dobiček. Za odsvojitve izvedenega finančnega instrumenta se ne štejejo odsvojitve, ki jih fizična oseba opravi v okviru opravljanja dejavnosti iz poglavja III.3. zakona, ki ureja dohodnino (dohodek iz dejavnosti), in tudi ne odsvojitve pravice do nakupa delnic ali pravice do pridobitve drugega premoženja, ki je pridobljena na podlagi zaposlitve po poglavju III.2. zakona, ki ureja dohodnino (dohodek iz zaposlitve).

Davčna osnova je v skladu z določbami 11. člena ZDDOIFI razlika med vrednostjo izvedenega finančnega instrumenta ob odsvojitvi in vrednostjo izvedenega finančnega instrumenta ob pridobitvi. Kadar je razlika med vrednostjo izvedenega finančnega instrumenta ob odsvojitvi in vrednostjo

izvedenega finančnega instrumenta ob pridobitvi pozitivna, davčna osnova ugotovi kot taka razlika, zmanjšana za normirane stroške, povezane s pridobitvijo in odsvojitvijo izvedenega finančnega instrumenta. Normirani stroški, povezani s pridobitvijo in odsvojitvijo izvedenega finančnega instrumenta, se priznajo v višini, ki se določi kot seštevek 1 % od plačane vrednosti izvedenega finančnega instrumenta ob pridobitvi in 1 % od izplačane vrednosti izvedenega finančnega instrumenta ob odsvojitvi, oziroma v primeru trgovanja z vzvodom v višini, ki se določi kot seštevek 0,25 % od plačane vrednosti izvedenega finančnega instrumenta ob pridobitvi in 0,25 % od izplačane vrednosti izvedenega finančnega instrumenta ob odsvojitvi. Ne glede na navedeno normirani stroški zmanjšujejo pozitivno razliko med vrednostjo izvedenega finančnega instrumenta ob odsvojitvi in vrednostjo izvedenega finančnega instrumenta ob pridobitvi največ v višini pozitivne razlike.

Davek se izračuna in plača od davčne osnove po stopnji 27,5 % (op.: do 1. januarja 2020 – ko se je začela uporabljati višja davčna stopnja, določena z novelo ZDDOIFI-A – je bila stopnja 25 %). Ne glede na navedeno se stopnja davka znižuje vsakih pet let imetništva izvedenega finančnega instrumenta oziroma vsakih pet let od sklenitve posla in znaša po dopolnjenih petih letih imetništva izvedenega finančnega instrumenta oziroma po petih letih od sklenitve posla 15 %, po dopolnjenih desetih letih imetništva izvedenega finančnega instrumenta oziroma po desetih letih od sklenitve posla 10 % ter po dopolnjenih 15 letih imetništva izvedenega finančnega instrumenta oziroma po petnajstih letih od sklenitve posla 5 %. Ne glede na navedeno se davek od dobička, doseženega z odsvojitvijo izvedenega finančnega instrumenta pred potekom dvanajstih mesecev imetništva izvedenega finančnega instrumenta oziroma dvanajstih mesecev od sklenitve posla, izračuna in plača od davčne osnove, ugotovljene v skladu z določbami 11. člena ZDDOIFI, po stopnji 40 %.

Po podatki realizacije proračuna se prihodki državnega proračuna iz naslova davka od dobička od odsvojitve izvedenih finančnih instrumentov v letu 2019 znašali 106 tisoč evrov, v letu 2020 pa 114 tisoč evrov.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

S predlaganimi spremembami se predlaga poenotenje obdavčevanja dobičkov, doseženih z odsvojitvijo IFI. S predlaganimi spremembami se želi tudi spodbuditi prostovoljno in enostavno plačevanje davkov.

2.2 Načela

Načela tega zakona na splošno ne odstopajo od temeljnih načel veljavnega ZDDOIFI. Dobički, ki jih fizične osebe dosegajo z odsvojitvijo izvedenih finančnih instrumentov, se tako še vedno obdavčujejo po ZDDOIFI. Morebitni drugi dohodki, ki jih fizične osebe dosegajo iz izvedenih finančnih instrumentov, pa se ne obdavčujejo po določbah ZDDOIFI, temveč še naprej po zakonu, ki ureja dohodnino. Prav tako se po ZDDOIFI obdavčujejo dobički, ki jih fizične osebe dosegajo z odsvojitvijo določenih strukturiranih finančnih instrumentov. Dobički se še naprej obdavčujejo po proporcionalni stopnji davka. Dobički in izgube, dosežene z odsvojitvami izvedenih finančnih instrumentov, se na letni ravni še vedno poračunavajo.

2.3 Poglavitne rešitve

2.3.1. Poglavitne rešitve predloga zakona so:

- Znižuje se stopnja davka s 27,5 % na 20 %.
- Spreminja se višina priznavanja normiranih stroškov in odpravlja se različno priznavanje normiranih stroškov glede na način trgovanja.

- Odpravlja se obdavčitev dobička, doseženega z odsvojitvijo izvedenega finančnega instrumenta pred potekom dvanajstih mesecev imetništva izvedenega finančnega instrumenta oziroma dvanajstih mesecev od sklenitve posla, po stopnji davka 40%.
- Odpravlja se oprostitev plačila davka od dobička, doseženega pri odsvojitvi izvedenega finančnega instrumenta po 20 letih imetništva oziroma po 20 letih od sklenitve posla.
- Odpravlja se zniževanje stopnje davka vsakih pet let imetništva izvedenega finančnega instrumenta oziroma vsakih pet let od sklenitve posla.
- Spreminja se način izračuna in plačila davka, in sicer se odpravlja izračun davka z odmero, ki jo opravi davčni organ v odločbi o odmeri davka na podlagi napovedi zavezanca. Po novem davek izračuna davčni zavezanec sam v davčnem obračunu in ga plača v predpisanem roku. V povezavi z navedenim se določajo posebne kazenske določbe.

2.3.2. Normativna usklajenost predloga zakona s predpisi, ki jih je tudi treba sprejeti oziroma spremeniti in »paketno« obravnavati:

2.3.3. Podzakonski akti:

Predstavljene rešitve zahtevajo sprejem podzakonskega akta, s katerim se določi vsebina davčnega obračuna ter podatki, potrebni za izračun davka in za nadzor izračuna, ki jih mora vsebovati davčni obračun.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Za trgovanje z izvedenimi finančnimi instrumenti je značilno, da se dobički in izgube realizirajo v kratkem obdobju, največkrat znotraj enega leta. Znižanje stopnje za dosežen dobiček pred potekom dvanajstih mesecev imetništva izvedenega finančnega instrumenta, bo zato imelo najpomembnejši vpliv na finančni učinek sprememb. Ocenjujemo, da bodo vse predlagane rešitve predloga zakona znižale prihodke državnega proračuna iz naslova davka od dobička od odsvojitve izvedenih finančnih instrumentov v skupnem znesku do 40.000 evrov letno.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Za izvajanje zakona bo treba zagotoviti dodatna proračunska sredstva za izdelavo informacijske podpore za pobiranje in nadzor nad plačevanjem davka pri FURS. Višina teh sredstev bo odvisna od sprejetih vsebinskih in tehničnih rešitev.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

V pravnem redu Evropske unije na področju obdavčevanja dohodkov fizičnih oseb ni posebnih usklajevalnih pravil, zato se obdavčevanje dohodkov fizičnih oseb ne usklajuje s pravnim redom Evropske unije. Države članice EU svobodno oblikujejo sisteme obdavčevanja dohodkov fizičnih oseb, pri čemer morajo zagotavljati združljivost nacionalne zakonodaje s Pogodbo o delovanju Evropske unije.

Prikaz ureditve v drugih državah:¹

5.1. Nemčija

Med dohodek fizičnih oseb iz naložb se po zakonu, ki ureja davek od dohodkov, vštevajo dividende, obresti, licenčnine, dohodek iz običajnih tihih družb, dohodek iz nepremičnin ter kapitalski dobički od odsvojitve delnic oziroma deležev (ne glede na obdobje imetništva) in finančnih instrumentov (npr. obveznic, certifikatov, opcij, terminskih pogodb in menjalnih poslov) skupaj z izvedenimi transakcijami in prodajami na kratko. Pri dohodku v obliki dividend in obresti se prizna olajšava v višini 801 evrov letno. Stroški, ekonomsko povezani z dohodkom iz investicij, se ne priznajo.

Dohodek iz zasebnih kapitalskih naložb (dividende in obresti) se obdavči s končnim davkom po proporcionalni stopnji 25 %, s solidarnostnim pribitkom (5,5 %) povečanim na skupno 26,375 %. Če končni davek po proporcionalni stopnji preseže mejno davčno stopnjo zavezanca, se ta lahko odloči za obdavčitev z odmero po progresivnih stopnjah.

Obresti se obdavčijo po običajnih progresivnih stopnjah, če: a) sta posojilodajalec in posojilojemalec povezani osebi, b) se obresti plačajo v zvezi s posojilom družbenika, ki ima vsaj desetodstotni delež v kapitalu družbe, c) se obresti plačajo povezani osebi takega družbenika, ali prek povratnega (angl. *back-to-back*) posojila.

Dohodek iz poslovnega dohodka posameznikov iz naložb v delnice se obdavči po delnem dohodninskem sistemu (tj. obdavči se 60 % dividend in prizna se samo 60 % ekonomsko povezanih stroškov). Oprostitev v višini 40 % dividend velja, če so se dividende vštevale v dobiček družbe, ki jih deli.

Kapitalski dobički, doseženi v okviru opravljanja dejavnosti, se obravnavajo kot navadni dohodek iz opravljanja dejavnosti. Kapitalski dobički, doseženi iz zasebnih transakcij, se obdavčijo, če skupni dobički presegajo vsaj 600 evrov v davčnem letu in so doseženi z odsvojitvijo nepremičnega premoženja in pravic na nepremičninah v desetih letih od pridobitve ali premičnega premoženja, z izjemo delnic in obveznic v enem letu od pridobitve (oz. v desetih letih, če se z uporabo takega premoženja ustvari pozitiven dohodek v enem koledarskem letu). Od leta 2009 naprej se v dohodek iz kapitalskih naložb, kot je navedeno zgoraj, vštevajo tudi kapitalski dobički od odsvojitve delnic oziroma deležev (ne glede na obdobje imetništva) in finančnih instrumentov skupaj z izvedenimi transakcijami in prodajami na kratko. Taki kapitalski dobički se obdavčijo po proporcionalni stopnji 25 %, s solidarnostnim pribitkom (5,5 %) povečani na skupno 26,375 %.

Kapitalski dobiček od odsvojitve nepremičnine se ne obdavči, če je bila nepremičnina v določenem obdobju uporabljena kot osebno bivališče.

Odsvojitve delnic oziroma deležev v družbi, v katerih družbenik ima ali je imel kadarkoli v preteklih petih letih, neposredno ali posredno, vsaj 1 % v kapitalu družbe, se obdavči kot poslovna transakcija. Dobički od odsvojitve delnic oziroma deležev se obravnavajo enako kot dividende po delnem dohodninskem sistemu (tj. 40 % kapitalskih dobičkov je oproščenih dohodnine).

5.2. Avstrija

V dohodek iz naložb se po zakonu, ki ureja davek od dohodkov, vštevajo dohodek iz kapitala, kapitalski dobički iz naložbenega premoženja, ki prinaša dohodek iz naložb, ter dohodek iz izvedenih finančnih instrumentov. Nova zasnova dohodka iz naložb se nanaša tudi na tak dohodek, dosežen iz poslovnih sredstev. Nastali stroški se priznajo, razen če so povezani z dohodkom, od

¹ Vir: European Tax Handbook 2021. Amsterdam: IBFD, 2021

katerega se plačuje končni davčni odtegljaj.

Dividende, prejete od rezidenčnih družb, se obdavčijo kot dohodek iz dejavnosti ali dohodek iz kapitala, in sicer v obeh primerih s končnim davčnim odtegljajem po stopnji 27,5 %. Dividende, ki jih dosegajo posamezniki, ki imajo v lasti novo izdane delnice (deleže) v rezidenčnih družbah (ki niso v lasti države) s proizvodno dejavnostjo, se ne obdavčijo z davčnim odtegljajem ali dohodnino pod pogojem, da se dividende pripišejo takim delnicam (deležem). Ob pridobitvi takih delnic (deležev) se lahko priznajo posebni izdatki.

Tudi obresti se obdavčijo kot dohodek iz dejavnosti ali dohodek iz kapitala, in sicer v obeh primerih s končnim davčnim odtegljajem po stopnji 27,5 %.

Dobički iz kapitala se obdavčijo, če so doseženi v okviru opravljanja dejavnosti, kot špekulativni dobički ali kot dobički iz odtujitve delnic ali deležev, ki so del pretežnega lastniškega deleža.

Dobiček iz kapitala, dosežen s prodajo podjetja ali dela podjetja, se izračuna kot presežek prejetega zneska nad knjigovodsko vrednostjo podjetja. Pod določenimi pogoji se davčna obveznost lahko odloži.

Špekulativni dobički so doseženi: a) s prodajo nepremičnine v desetih letih od pridobitve, b) s prodajo drugega premoženja, zlasti vrednostnih papirjev (z določenimi izjemami) v enem letu od pridobitve, in c) z izvršitvijo terminskih pogodb in pisnih opcij, ter trgovanjem z menjalnimi posli ali z njihovo poravnavo (pod določenimi pogoji).

Dobički iz prodaje poslovnih sredstev pri omenjenem desetletnem ali enoletnem obdobju se obravnavajo kot špekulativni dobički, razen če se všttevajo v dohodek iz dejavnosti.

Od 1. aprila 2012 se kapitalski dobički, doseženi z odtujitvijo nepremičnin, se ne glede na obdobje imetništva obdavčujejo po proporcionalni davčni stopnji 30 %. Za nepremičnine, pridobljene pred tem datumom, lahko velja nižja davčna stopnja. Ta davek odtegnejo in nakažejo notarji ter odvetniki, ki opravljajo transakcije nepremičnin. Pod določenimi pogoji ne plačujejo davka od kapitalskih dobičkov iz prodaje glavnega prebivališča ali zgradb, ki jih je zgradil davčni zavezanec.

Od kapitalskih dobičkov, doseženih iz naložbenega premoženja, ki prinaša dohodek iz naložb, ter dohodka iz izvedenih finančnih instrumentov se plačuje končni davčni odtegljaj po stopnji 27,5 %.

Od kapitalskih dobičkov, doseženih iz pretežnih lastniških deležev (v višini vsaj 1 %) z obdobjem imetništva vsaj eno leto se plačuje končni davčni odtegljaj po stopnji 27,5 %.

5.3. Italija

Dividende, ki jih dosegajo posamezniki v okviru opravljanja dejavnosti, so po zakonu, ki ureja davek od dohodka, izvzete iz obdavčitve v višini 41,68 % dividende. Ta delna oprostitve velja tudi za dividende, ki jih dosegajo posamezniki, ki imajo več kot 2 % glasovalnih pravic ali 5 % v kapitalu kotirajoče družbe, ali več kot 20 % glasovalnih pravic ali 25 % v kapitalu drugih družb, če so dividende plačane iz dobičkov, realiziranih do konca leta 2017, in napovedane do konca leta 2022. Druge dividende, skupaj s portfeljskimi, ki se razdelijo družbenikom rezidentom Italije, se obdavčijo s končnim davčnim odtegljajem po stopnji 26 %. Pri ugotavljanju davčne osnove od dividend se stroški ne priznajo.

Obresti iz virov v Italiji se običajno obdavčijo s končnim davčnim odtegljajem po stopnji 26 %. Pri ugotavljanju davčne osnove od obresti se stroški ne priznajo.

Kapitalski dobički od odsvojitve nepremičnine v Italiji (razen če so doseženi v okviru opravljanja dejavnosti) se obdavčijo kot drugi dohodek. Vendar so taki dobički davka oproščeni, če je imel prodajalec premoženje dlje od petih let. Oprostitev ne velja ob dobičkih (ki niso doseženi v okviru opravljanja dejavnosti) od odsvojitve gradbenih parcel, a se lahko zavezanec pri tem odloči za obdavčitev z nadomestnim davkom namesto davkom po progresivnih stopnjah. Davka so oproščeni dobički od odsvojitve glavnih prebivališč lastnika ali članov njegove družine.

Dobički od odsvojitve delnic, finančnih instrumentov, izenačenih z njimi, ter deležev v rezidenčnih ali nerezidenčnih družbah ali partnerstvih, ki jih imajo posamezniki v okviru opravljanja dejavnosti, so pod določenimi pogoji izvzeti iz obdavčitve v višini 41,86 % dobička. Izvzetje velja za udeležbe, ki: a) so bile v imetništvu brez prekinitve od prvega dneva dvanajstega meseca pred odsvojitvijo (uporablja se metoda FIFO), b) so bile opredeljene kot finančna naložba v prvi bilanci stanja po pridobitvi ter c) se aktivno ukvarjajo s trgovanjem ali aktivno poslujejo.

Kapitalski dobički od odsvojitve pretežne udeležbe, ki jih imajo posamezniki kot naložbo (in ne v okviru opravljanja dejavnosti), obdavčeni z nadomestnim davkom v višini 26 %. Vendar so se lahko posamezniki z udeležbo, ki je niso imeli v okviru opravljanja dejavnosti, do 30. junija 2021 odločili za vstopno davčno vrednost udeležb (angl. *step-up in the tax value*) v nekotirajočih družbah v imetništvu na datum 1. januar 2021 s plačilom nadomestnega davka v višini 11 % vrednosti udeležbe, določene s strokovno ceno.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlagane spremembe zahtevajo tudi pripravo podzakonskega akta, navedenega v poglavju 2.3.3 Podzakonski akti. Nadalje bo morala FURS prilagoditi programsko podporo ter navodila in pojasnila davčnim zavezancem na svojih spletnih straneh.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlagane spremembe ne prinašajo dodatnih administrativnih obremenitev za zavezanca.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Predlog zakona ne vpliva na okolje.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Predlog zakona ne vpliva na gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

/

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Predlog zakona ne vpliva na dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona ne vpliva na druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

- a) Predstavitev sprejetega zakona:

Za izvajanje zakona je pristojna FURS, ki bo na običajen način zagotovila tudi obveščanje zavezancev o novostih v predlogu zakona.

- b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

Izvajanje zakona spremlja Ministrstvo za finance v skladu s svojimi pristojnostmi.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona:

/

6.9 Podatek o zunanjem strokovnjaku oziroma pravni osebi, ki je sodelovala pri pripravi predloga zakona (osebno ime in naziv fizične osebe ali firma in naslov pravne osebe)

Pri pripravi predloga zakona zunanji strokovnjaki niso sodelovali.

7. Prikaz sodelovanja javnosti pri pripravi predloga zakona:

Predlog zakona je bil objavljen na spletnih naslovih:

Čas trajanja javne predstavitve, v katerem je bilo mogoče sporočiti mnenja, predloge in pripombe je potekal od dne _____ do dne _____.

Mnenja, predlogi in pripombe z navedbo predlagateljev:

Upoštevani so bili:

Bistvena mnenja, predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani, ter razlogi za neupoštevanje:

8. Navedba, kateri predstavniki predlagatelja bodo sodelovali pri delu državnega zbora in delovnih teles

- mag. Andrej Šircelj, minister za finance,
- mag. Kristina Šteblaj, državna sekretarka, Ministrstvo za finance,
- dr. Katja Lautar, državna sekretarka, Ministrstvo za finance,
- mag. Maja Hostnik Kališek, državna sekretarka, Ministrstvo za finance,
- mag. Tina Humar, generalna direktorica Direktorata za sistem davčnih, carinskih in drugih javnih prihodkov, Ministrstvo za finance,
- mag. Petra Istenič, vodja Sektorja za sistem obdavčitve dohodkov in premoženja, Ministrstvo za finance,
- Meta Šinkovec, vodja Sektorja za analize in koordinacijo davčne politike, Ministrstvo za finance.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o davku od dobička od odsvojitve izvedenih finančnih instrumentov (Uradni list RS, št. 65/08, 40/12 – ZUJF in 66/19) se v 9. členu v drugem odstavku besedilo »(Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 9/11 – ZUKD-1, 9/12 – odl. US, 24/12, 30/12, 40/12 – ZUJF, 75/12, 94/12, 96/13, 29/14 – odl. US, 50/14, 23/15, 55/15, 63/13, 69/17, 21/19 in 28/19)« nadomesti z besedilom »(Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 9/11 – ZUKD-1, 9/12 – odl. US, 24/12, 30/12, 40/12 – ZUJF, 75/12, 94/12, 96/13, 29/14 – odl. US, 50/14, 23/15, 55/15, 63/13, 69/17, 21/19, 28/19 in 66/19; v nadaljnjem besedilu: ZDoh-2)«.

V tretjem odstavku se besedilo »Zakona o dohodnini (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 9/11 – ZUKD-1, 9/12 – odl. US, 24/12, 30/12, 40/12 – ZUJF, 75/12, 94/12, 96/13, 29/14 – odl. US, 50/14, 23/15, 55/15, 63/13, 69/17, 21/19 in 28/19)« nadomesti z besedo »ZDoh-2«.

2. člen

10. člen se črta.

3. člen

Prvi odstavek 11. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Davčna osnova od dobička od odsvojitve izvedenega finančnega instrumenta je razlika med vrednostjo izvedenega finančnega instrumenta ob odsvojitvi in vrednostjo izvedenega finančnega instrumenta ob pridobitvi. Kadar je razlika med vrednostjo izvedenega finančnega instrumenta ob odsvojitvi in vrednostjo izvedenega finančnega instrumenta ob pridobitvi pozitivna, je davčna osnova razlika, zmanjšana za normirane stroške, povezane s pridobitvijo in odsvojitvijo izvedenega finančnega instrumenta. Normirani stroški, povezani s pridobitvijo in odsvojitvijo izvedenega finančnega instrumenta, se priznajo največ v višini, ki ne sme preseči nižjega od:

1. seštevka 0,5 % od plačane vrednosti izvedenega finančnega instrumenta ob pridobitvi in 0,5 % od izplačane vrednosti izvedenega finančnega instrumenta ob odsvojitvi, ali
2. pozitivne razlike med vrednostjo izvedenega finančnega instrumenta ob odsvojitvi in vrednostjo izvedenega finančnega instrumenta ob pridobitvi.«

Za tretjim odstavkom se doda nov četrti odstavek, ki se glasi:

»(4) Vrednost izvedenega finančnega instrumenta ob pridobitvi in vrednost izvedenega finančnega instrumenta ob odsvojitvi iz drugega in tretjega odstavka tega člena v tuji valuti se preračuna v eure po tečaju, ki ga objavlja Banka Slovenija. Preračun se opravi po tečaju, ki velja na dan pridobitev oziroma odsvojitve izvedenega finančnega instrumenta.«

Dosedanji četrti odstavek postane peti odstavek.

4. člen

V 14. členu se v prvem odstavku število »27,5« nadomesti s številom »20«.

Drugi in tretji odstavek se črtata.

5. člen

15. člen se spremeni tako, da se glasi:

»15. člen
(izračun in plačilo davka)

(1) Davek izračuna zavezanec sam v davčnem obračunu.

(2) Vsebino davčnega obračuna, ki mora vsebovati vse podatke, potrebne za izračun in nadzor pravilnosti izračuna davka, predpiše minister, pristojen za finance.

(3) Zavezanec davčni obračun predloži najpozneje do 28. februarja tekočega koledarskega leta za preteklo koledarsko leto v elektronski obliki.

(4) Davčni zavezanec izračunan davek plača v roku 15 dni od preložitve davčnega obračuna.«

6. člen

16. člen se črta.

7. člen

Besedilo 25. člena se spremeni, tako da se glasi:

»Glede vseh vprašanj postopka obračunavanja in plačevanja davka od dobička od odsvojitve izvedenih finančnih instrumentov in pristojnosti davčnega organa, ki niso urejena s tem zakonom, se uporabljajo določbe zakona, ki ureja davčni postopek ter zakona, ki ureja finančno upravo.«.

8. člen

Za 25. členom se dodajo novi 25.a, 25.b in 25.c členi, ki se glasijo:

»25.a člen

(prekrški posameznikov)

(1) Z globo 250 do 400 eurov se kaznuje za prekršek posameznik, če ne predloži davčnega obračuna ali ga ne predloži na predpisan način ali v predpisanih rokih (tretji odstavek 15. člena).

(2) Z globo od 400 do 5.000 eurov se kaznuje za prekršek posameznik, če:

1. ne vodi predpisanih evidenc ali ne vodi predpisanih evidenc po predpisani metodi (12. člen);
2. v davčnem obračunu navede neresnične, nepopolne ali nepravilne podatke (drugi odstavek 15. člena).

25.b člen

(prekrški izdajateljev, ponudnikov, pooblaščenih udeležencev trga vrednostnih papirjev, drugih posrednikov)

(1) Z globo od 1.600 do 25.000 eurov se kaznuje za prekršek izdajatelj oziroma ponudnik izvedenih finančnih instrumentov, pooblaščen udeleženec trga vrednostnih papirjev ali pravna oseba, če davčnemu organu ne dostavi podatkov, ki se nanašajo na vse pridobitve in odsvojitve izvedenih finančnih instrumentov ali podatkov, ki se nanašajo na identifikacijo zavezanca za davek oziroma zavezanca za dajanje podatkov ali teh podatkov ne dostavi na predpisan način ali v predpisanem roku (prvi, tretji in četrti odstavek 23. člena).

(2) Z globo v višini od 400 do 4.000 eurov se za prekrške iz prejšnjega odstavka kaznuje tudi odgovorna oseba izdajatelja oziroma ponudnika izvedenih finančnih instrumentov, pooblaščenega udeleženca trga vrednostnih papirjev ali pravne osebe.

25.c člen

(pooblastilo za izrek globe v razponu)

Za prekrške iz tega zakona se sme v hitrem postopku izreči globa tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, določene s tem zakonom.«

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

9. člen (prenehanje veljavnosti)

Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati Pravilnik o obrazcu za napoved za odmero davka od dobička od odsvojitve izvedenih finančnih (Uradni list RS, št. 80/19), uporablja pa se še za davčna leta pred davčnim letom 2022.

10. člen (začetek veljavnosti in uporabe)

(1) Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije in se uporablja za davčna leta, ki se začnejo od vključno 1. januarja 2022.

(2) Do začetka uporabe tega zakona se uporablja Zakon o davku od dobička od odsvojitve izvedenih finančnih instrumentov (Uradni list RS, št. 65/08, 40/12 – ZUJF in 66/19).

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu:

Določba je redakcijske narave.

K 2. členu:

S tem členom se odpravlja oprostitev plačila davka od dobička, doseženega pri odsvojitvi izvedenega finančnega instrumenta po 20 letih imetništva oziroma po 20 letih od sklenitve posla.

K 3. členu

S tem členom se spreminja višina priznavanje normiranih stroškov in odpravlja različno priznavanje normiranih stroškov glede na način trgovanja. Normirani stroški, povezani s pridobitvijo in odsvojitvijo izvedenega finančnega instrumenta, se priznajo v višini, ki se določi kot seštevek 0,5 % % od plačane vrednosti izvedenega finančnega instrumenta ob pridobitvi in 0,5 % od izplačane vrednosti izvedenega finančnega instrumenta ob odsvojitvi, ki ne sme preseči pozitivne razlike med vrednostjo izvedenega finančnega instrumenta ob odsvojitvi in vrednostjo izvedenega finančnega instrumenta ob pridobitvi. Prav tako se s tem členom določa, da se vrednost izvedenega finančnega instrumenta ob pridobitvi in

vrednost izvedenega finančnega instrumenta ob odsvojitvi iz drugega in tretjega odstavka v tuji valuti preračuna v eure po tečaju, ki ga objavlja Banka Slovenija. Preračun se opravi po tečaju, ki velja na dan pridobitev oziroma odsvojitve izvedenega finančnega instrumenta.

K 4. členu:

V tem členu je določeno znižanje stopnja davka s 27,5 % na 20 % ter odprava stopnje davka v višini 40 % za dobičke, dosežene z odsvojitvijo izvedenih finančnih pred potekom dvanajstih mesecev imetništva izvedenega finančnega instrumenta oziroma dvanajstih mesecev od sklenitve posla. Prav tako je v členu določena odprava zniževanja stopnje davka vsakih pet let imetništva izvedenega finančnega instrumenta oziroma vsakih pet let od sklenitve posla. Po predlogu zakona se bo davek tako plačeval - ne glede na trajanje obdobja imetništva izvedenega finančnega instrumenta oz. obdobja po sklenitvi posla – po stopnji 20 %.

K 5. členu:

S tem členom se spreminja način izračuna in plačila davka, in sicer se odpravlja izračun davka z odmero, ki jo opravi davčni organ v odločbi o odmeri davka na podlagi napovedi zavezanca. Po novem davek izračuna davčni zavezanec sam v davčnem obračunu, ki ga mora predložiti davčnemu organu do 28. februarja tekočega leta za preteklo leto. Davčni obračun mora predložiti v elektronski obliki, davek pa mora plačati v roku 15 dni od predložitve davčnega obračuna.

K 6. členu

S tem členom se odpravlja določba, s katero je urejen rok za izdajo odločbe, do katerega je moral davčni organ izdati odločbo o višini davka za preteklo leto. S predlagano spremembo načina izračuna in plačila davka (4. člen predloga zakona) davčni organ ne bo več izdajal odločb o odmeri davka, zaradi česar je določba postala brezpredmetna.

K 7. členu

V tem členu je določeno, da se glede vseh vprašanj postopka obračunavanja in plačevanja davka od dobička od odsvojitve izvedenih finančnih instrumentov in pristojnosti davčnega organa, ki niso urejena s tem zakonom, uporabljajo določbe zakona, ki ureja davčni postopek ter zakona, ki ureja finančno upravo.

K 8. členu

V tem členu je urejena kazenska določba za primere, ko posameznik ne predloži davčnega obračuna oziroma ga ne predloži na predpisan način oziroma v predpisanih rokih oziroma v njem navede neresničen nepopolne ali nepravilne podatke ne vodi predpisanih evidenc ali ne vodi predpisanih evidenc po predpisani metodi. Prav tako je urejena kazenska določba za primere, ko izdajatelj oziroma ponudnik izvedenih finančnih instrumentov, pooblaščen udeleženec trga vrednostnih papirjev ali pravna oseba, davčnemu organu ne dostavi podatkov, ki se nanašajo na vse pridobitve in odsvojitve izvedenih finančnih instrumentov ali podatkov, ki se nanašajo na identifikacijo zavezanca za davek oziroma zavezanca za dajanje podatkov ali teh podatkov ne dostavi na predpisan način ali v predpisanem roku. Enako velja za odgovorno osebo izdajatelja oziroma ponudnika izvedenih finančnih instrumentov, pooblaščenega udeleženca trga vrednostnih papirjev ali pravne osebe. Določeno je, da se za prekrške iz tega zakona sme v hitrem postopku izreči globa tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, določene s tem zakonom.

K 9. členu

V tem členu je določeno, da z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati Pravilnik o obrazcu za napoved za odmero davka od dobička od odsvojitve izvedenih finančnih (Uradni list RS, št. 80/19), uporablja pa se še za davčna leta pred davčnim letom 2022.

K 10. členu

V tem členu je določeno, da ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije in se uporablja za davčna leta, ki se začnejo od vključno 1. januarja 2022. Prav tako se s členom določa, da se do začetka uporabe tega zakona uporablja Zakon o davku od dobička od odsvojitve izvedenih finančnih instrumentov (Uradni list RS, št. 65/08, 40/12 – ZUJF in 66/19).

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO**9. člen**

(odsvojitve izvedenega finančnega instrumenta)

(1) Odsvojitve izvedenega finančnega instrumenta je vsaka transakcija ali dogodek, zaradi katerega davčni zavezanec doseže izgubo ali dobiček.

(2) Za odsvojitve izvedenega finančnega instrumenta se ne štejejo odsvojitve, ki jih fizična oseba opravi v okviru opravljanja dejavnosti iz poglavja III.3. Zakona o dohodnini (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 9/12 – odl. US, 24/12, 30/12, 40/12 – ZUJF, 75/12, 94/12, 52/13 – odl. US, 96/13, 29/14 – odl. US, 50/14, 23/15, 55/15, 63/16, 69/17, 21/19 in 28/19).

(3) Za odsvojitev izvedenega finančnega instrumenta se ne šteje odsvojitev pravice do nakupa delnic ali pravice do pridobitve drugega premoženja, ki je pridobljena na podlagi zaposlitve po poglavju III.2. Zakona o dohodnini (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 9/12 – odl. US, 24/12, 30/12, 40/12 – ZUJF, 75/12, 94/12, 52/13 – odl. US, 96/13, 29/14 – odl. US, 50/14, 23/15, 55/15, 63/16, 69/17, 21/19 in 28/19).

10. člen (oprostitev)

Davek se ne plača od dobička, doseženega pri odsvojitvi izvedenega finančnega instrumenta po 20 letih imetništva oziroma po 20 letih od sklenitve posla.

11. člen (davčna osnova)

(1) Davčna osnova od dobička od odsvojitve izvedenega finančnega instrumenta je razlika med vrednostjo izvedenega finančnega instrumenta ob odsvojitvi in vrednostjo izvedenega finančnega instrumenta ob pridobitvi. Kadar je razlika med vrednostjo izvedenega finančnega instrumenta ob odsvojitvi in vrednostjo izvedenega finančnega instrumenta ob pridobitvi pozitivna, je davčna osnova razlika, zmanjšana za normirane stroške, povezane s pridobitvijo in odsvojitvijo izvedenega finančnega instrumenta. Normirani stroški, povezani s pridobitvijo in odsvojitvijo izvedenega finančnega instrumenta, se priznajo največ v višini, ki ne sme preseči nižjega od:

1. seštevka 1% od plačane vrednosti izvedenega finančnega instrumenta ob pridobitvi in 1% od izplačane vrednosti izvedenega finančnega instrumenta ob odsvojitvi oziroma v primeru trgovanja z vzvodom kot seštevku 0,25% od plačane vrednosti izvedenega finančnega instrumenta ob pridobitvi in 0,25% od izplačane vrednosti izvedenega finančnega instrumenta ob odsvojitvi, ali
2. pozitivne razlike med vrednostjo izvedenega finančnega instrumenta ob odsvojitvi in vrednostjo izvedenega finančnega instrumenta ob pridobitvi.

(2) Vrednost izvedenega finančnega instrumenta ob pridobitvi je enaka vrednosti izvedenega finančnega instrumenta, ki jo je ob pridobitvi oziroma ob sklenitvi posla plačal davčni zavezanec.

(3) Vrednost izvedenega finančnega instrumenta ob odsvojitvi je enaka izplačani vrednosti ob odsvojitvi.

(4) Kadar je razlika med vrednostjo izvedenega finančnega instrumenta ob odsvojitvi in vrednostjo izvedenega finančnega instrumenta ob pridobitvi negativna (izguba), se lahko v letu, za katero se odmerja davek, za navedeno izgubo zmanjšuje pozitivna davčna osnova za dobiček iz izvedenih finančnih instrumentov po tem zakonu, vendar ne več, kot znaša pozitivna davčna osnova.

14. člen (stopnja davka)

(1) Davek se izračuna in plača od davčne osnove, ugotovljene v skladu z določbami 11. člena tega zakona, po stopnji 27,5%.

(2) Ne glede na prvi odstavek tega člena se stopnja davka znižuje vsakih pet let imetništva izvedenega finančnega instrumenta oziroma vsakih pet let od sklenitve posla in znaša po dopolnjenih:

1. petih letih imetništva izvedenega finančnega instrumenta oziroma po petih letih od sklenitve posla: 20%,
2. desetih letih imetništva izvedenega finančnega instrumenta oziroma po desetih letih od sklenitve posla: 15%,

3. 15 letih imetništva izvedenega finančnega instrumenta oziroma po petnajstih letih od sklenitve posla: 10%.

(3) Ne glede na prvi odstavek tega člena se davek od dobička, doseženega z odsvojitvijo izvedenega finančnega instrumenta pred potekom dvanajstih mesecev imetništva izvedenega finančnega instrumenta oziroma dvanajstih mesecev od sklenitve posla, izračuna in plača od davčne osnove, ugotovljene v skladu z določbami 11. člena tega zakona, po stopnji 40%.

15. člen (izračun in plačilo davka)

(1) Davek se izračuna in plača v rokih in na način, določen z zakonom, ki ureja dohodnino, in z zakonom, ki ureja davčni postopek, v delu, ki se nanaša na izračun in plačilo dohodnine od dobička od odsvojitve vrednostnih papirjev in drugih deležev ter investicijskih kuponov, če ni s tem zakonom drugače določeno.

(2) Izračun davka se opravi z odmero. Odločbo o odmeri davka izda davčni organ na podlagi napovedi zavezanca.

(3) Napoved za odmero davka mora zavezanec vložiti v rokih in na način, določen z zakonom, ki ureja dohodnino, in z zakonom, ki ureja davčni postopek, v delu, ki se nanaša na izračun in plačilo dohodnine od dobička od odsvojitve vrednostnih papirjev in drugih deležev ter investicijskih kuponov. Obrazec napovedi predpiše minister, pristojen za finance. Obrazec mora vsebovati podatke, potrebne za določanje davčne osnove, oziroma izračun davka, in podatke, potrebne za nadzor in identifikacijo zavezanca za davek.

(4) Zavezanec za plačilo davka na podlagi odločbe o odmeri davka je zavezanec sam.

16. člen (rok za izdajo odločbe)

Davčni organ izda odločbo o višini davka do 30. aprila tekočega leta za preteklo leto.

25. člen (uporaba drugih predpisov)

Glede vseh vprašanj postopka obračunavanja in plačevanja davka od dobička od odsvojitve izvedenih finančnih instrumentov in pristojnosti davčnega organa, ki niso urejena s tem zakonom, se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja davčni postopek, v delu, ki se nanaša na dohodnino od dobička iz odsvojitve vrednostnih papirjev in drugih deležev ter investicijskih kuponov ter zakona, ki ureja davčno službo.

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

VI. PRILOGE